

Словник термінів

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг комунальними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

На чому засновано бюджет нашої громади

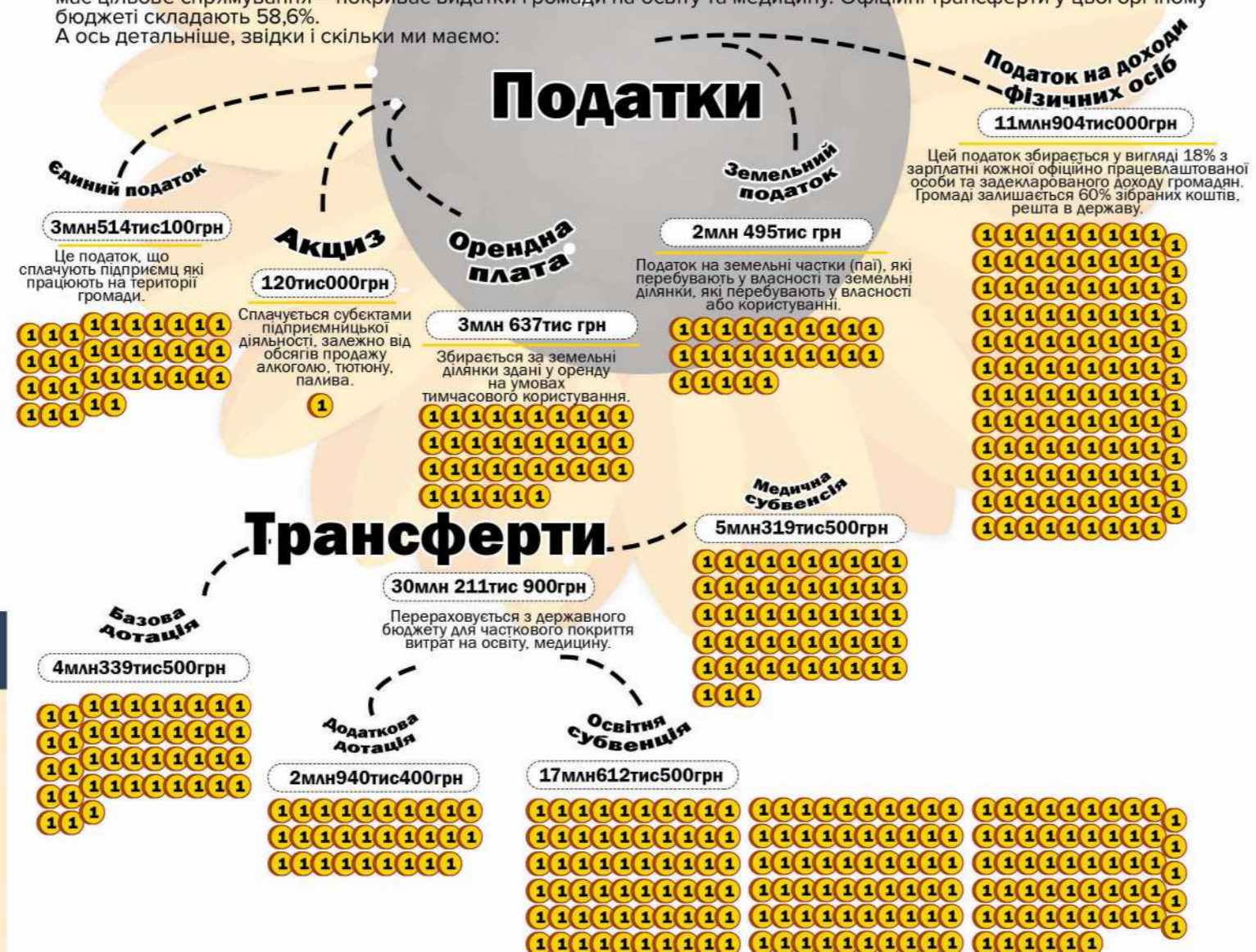
Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ		Населення громади 8022	
Кількість населених пунктів	20	Працевдатне населення:	3 409
Дитячі садки громади	6	Галузі діяльності підприємств:	переробка, виробництва с/г продукції, транспорт, харчова промисловість.
Школи громади	6	Розподіл населення за галузями	
Сільський будинок культури	4	Промисловість:	1,08%
Сільський клуб	1	Сільське господарство	65,39 %
Центр дозвілля молоді	1	Сільськогосподарські землі:	31 427,343 га
Сільські бібліотеки	6	Фермерські господарства	53
Амбулаторії	3	Державне підприємство	- 1
Пункти здоров'я	3	Особисті селянські господарства	464
Комунальні підприємства	2	Товариства з обмеженою відповідальністю	1

Звідки в бюджеті гроші

Так звідки у бюджеті громади беруться кошти? Давайте детальніше розглянемо основні джерела наповнення та формування нашого «гаманця». Доходи на 2019 рік по ОТГ заплановані на рівні 51млн588тис.100грн. Частину коштів громада заробляє сама, що частину формують податки та збори (податки на доходи, земельний податок, єдиний податок, і т.д.), які ми збираємо власними силами. На 2019 рік власними силами нам вдалось забезпечити 41,4% від усього бюджету громади.

Більшу частину коштів до гаманця громади передає держава, у вигляді дотацій та субвенцій. Лівава частка цих коштів має цільове спрямування - покриває видатки громади на освіту та медицину. Офіційні трансферти у цілому бюджеті складають 58,6%. А ось детальніше, звідки і скільки ми маємо:

Всього 51млн 588тис 100 грн

якою ми бачимо нашу громаду

Найважливішим аспектом становлення та розвитку об'єднаної територіальної громади є питання створення її майбутнього із рівним доступом до послуг, високою якістю життя та комфортними і безпечними умовами проживання.

Відповідно до Стратегії розвитку Прибужанівської ОТГ на 2017 – 2024 роки пріоритетами розвитку громади на ці роки є:

- Створення умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади;
- Забезпечення високих стандартів життя мешканців;
- Сприяння економічного потенціалу громади.

«Вплив на бюджет своєї громади!»

Мешканці отримали Бюджет для громадян, де у доступній формі висвітлено інформацію про бюджет Прибужанівської громади. Під час акцій мешканці мали змогу подати власні пропозиції до бюджету громади на 2019 рік, як результат 65 пропозицій надійшло. Найбільш популярними виявились пропозиції стосовно вуличного освітлення, водогонів, ремонту доріг та розробки генерального плану с. Прибужани.

Перелік пропозицій, які були підтримані:

- Проведення вуличного освітлення-134,130 тис. грн
- Поточний ремонт вуличного освітлення- 100,00 тис. грн
- Поточний ремонт водогонів- 500,00 тис. грн

Бюджетний цикл

Січень-15 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

- Як долучитись:**
- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
  - Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
  - Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Січень-грудень

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

- Як долучитись:**
- Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
  - Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
  - Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються

Липень-вересень

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки

- Як долучитись:**
- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управлінні та відділі – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
  - Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
  - Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозів довгострокових інфраструктурних проектів.

Листопад-25 грудня

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

- Як долучитись:**
- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
  - Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
  - Допомагати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
  - Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно,

ЯК ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Травень-жовтень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

- Як долучитись:**
- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
  - Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
  - Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витратимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет, оприлюднюється на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок чотквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятися звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Сплата податків	
5 ключових платників податків в ОТГ 2018рік	
В/ч А1478	3млн249тис600грн
Відділ освіти молоді та спорту Прибужанівської сільської ради	2млн147тис846грн
Філія Прибужанівська ТОВ СП Нібулон	2млн000тис500грн
ДП ДГ Зорі над Бугом	1млн317тис900грн
ДП ДГ Зорі над Бугом	1млн110тис200грн

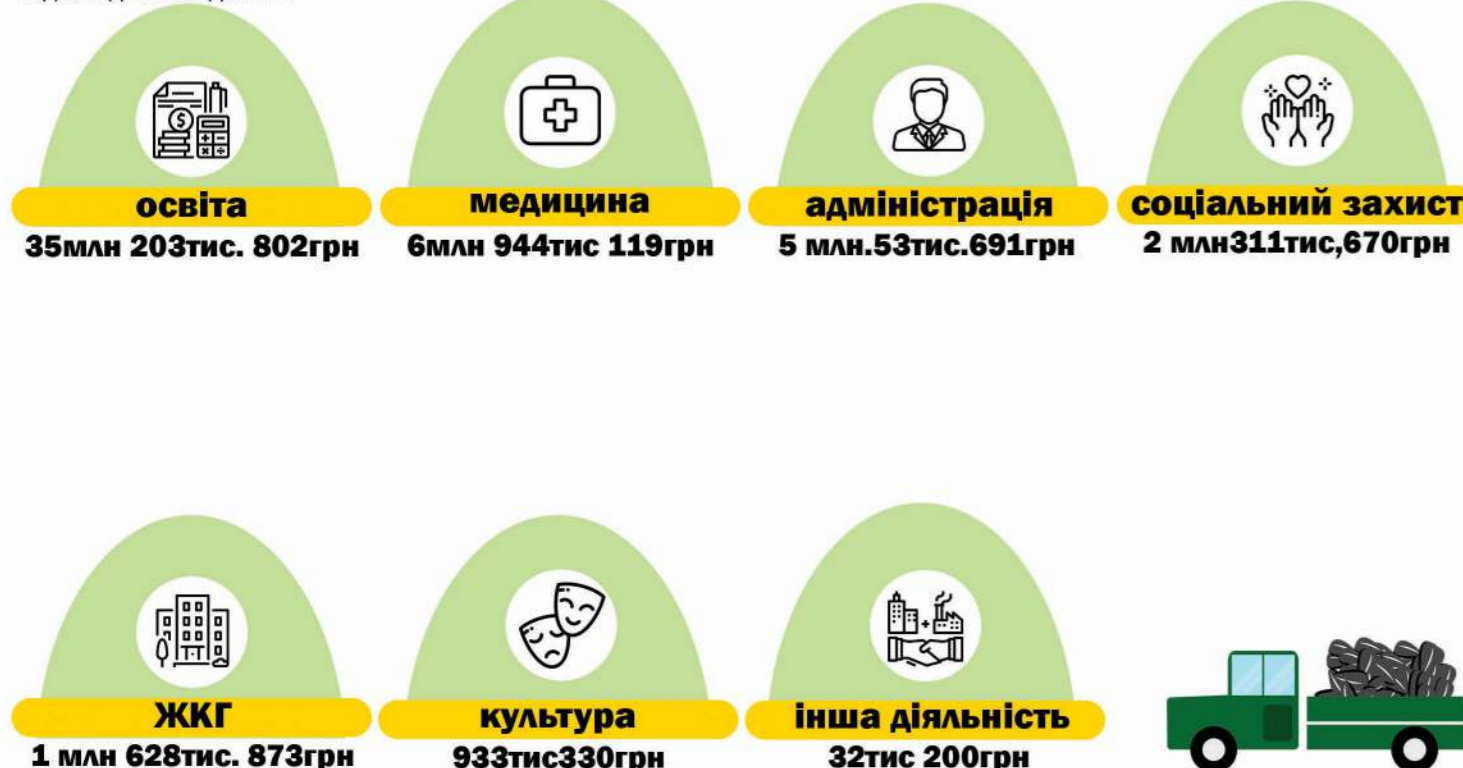
Платники по ОТГ в розрізі найвагомійших податків 2018 рік	
Податок на доходи фізичних осіб	
В/ч А1478	3млн249тис600грн
Відділ освіти молоді та спорту Прибужанівської сільської ради	2млн147тис846грн
Філія Прибужанівська ТОВ СП Нібулон	960тис545грн
ДП ДГ Зорі над Бугом	675тис029грн
Оренда землі	
ФГ Горового ВВ	692тис451грн
ФГ Орбіта	222тис600грн
ТОВ Тімірязівське	135тис019грн
ПП Степ	128тис426грн
Єдиний податок	
СТОВ Дмитрівське	123тис073грн
ДП ДГ Зорі над Бугом	642тис897грн
ФГ Горового ВВ	292тис035грн
СФГ Тимофеева	177тис713грн
ФГ Оазис	159тис590грн

Куди йдуть гроші з бюджету

Кошти із бюджету громади витрачаються на забезпечення надання послуг мешканцям громади (освітні, медичні, соціальні, адміністративні послуги та ін.), а також на підвищення рівня комфорту проживання населення у громаді (благоустрій населених пунктів, ремонті роботи, облаштування зон відпочинку та ін.).

Найбільші за обсягом видатки йдуть на такі галузі – освіта, медицина, охорона здоров'я, соціальний захист населення, управління громадою.

Задля забезпечення можливості мешканців нашої громади отримувати послуги в медичних закладах м. Вознесенська (поліклініка, лікарня) та закладах соціального захисту населення Вознесенського району (Територіальний центр обслуговування населення та ін.), частина коштів з бюджету громади перераховується до відповідних бюджетів.

Найбільші видатки з бюджету (тис грн)

Освіта всього: 35 203.8	
з них на оплату праці	28840.1
з них на оплату з них на оплату енергоносіїв	2942.9
з них інші видатки	3420.8
Охорона здоров'я всього 6 944.1	
з них на оплату праці	6505.3
з них на оплату енергоносіїв	200
з них інші видатки	238.8
Управління громадою всього: 5 053.7	
з них на оплату праці	4246.1
з них на оплату енергоносіїв	290.9
з них інші видатки	516.7
Соціальний захист всього: 2 311.7	
з них на оплату праці	1230.4
з них на оплату енергоносіїв	0
з них інші видатки	1081.3

Питома вага видатків іде на фінансування галузі освіти. На території сільської ради функціонують 6 шкіл та 6 закладів дошкільної освіти.

Найменування шкіл та ЗДО	Кількість дітей	Кількість штатних одиниць	Обсяг видатків тис грн	Видатки на одну дитину
Прибужанівська ЗОШ	179	42,11	5 229,0	29,361
Мартинівська ЗОШ	188	38,58	5 178,5	27,545
Новосілівська ЗОШ	91	34,67	4 375,7	48,035
Тімірязєвська ЗОШ	93	36,81	4 635,9	49, 849
Дмитрівська ЗОШ	55	26,11	2 932,3	53, 316
Яструбинівська ЗОШ	133	39,81	5 101,8	38,360
Прибужанівський ЗДО	51	11	1 246,7	24, 445
Мартинівський ЗДО	60	10,25	1 259,7	20, 996
Новосілівський ЗДО	44	12,50	1 304,8	29,654
Тімірязєвський ЗДО	38	9,75	1 077,7	28, 362
Дмитрівський ЗДО	32	9,25	913,5	28, 547
Яструбинівський ЗДО	29	8,50	882,3	30, 426

Бюджет розвитку громади

Видатки з Бюджету розвитку у 2019 році спрямовані на забезпечення комфортних умов проживання у громаді, покращення матеріального стану освітніх закладів та підвищення безпечності умов проживання.

	тис грн		тис грн
Капітальний ремонт водопровідної вежі "Рождовського" в с. Мартинівське	299.8	Капітальний ремонт водопровідної вежі "Рождовського" в с. Прибужани	299.8
Капітальний ремонт вуличного освітлення по вулиці Врожайна в с. Мартинівське	70.4	Капітальний ремонт вуличного освітлення по вулиці БОС-2 в с. Мартинівське	49.9
Капітальний ремонт Прибужанівської ЗЗСО І-ІІ ступеня	231.5	Капітальний ремонт Мартинівської ЗЗСО І-ІІ ступеня	304.5
Придбання водяних насосів	100	Придбання комплектуючих до пожежної машини	170

БЮДЖЕТ

ДЛЯ ГРОМАДЯН
ПРИБУЖАНІВСЬКОЇ
ОТГ

Що таке прозорість влади і її відкритість?

Бюджет для громадян, який Ви тримаєте у руках, – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади. Бюджет для громадян створений, щоб зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною Вам і Вашим друзям, колегам, родині. Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет громади - це кошти всіх її мешканців і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян. Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливості для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки ширій підтримці АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ, наданій через Агенство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю ГЛОБАЛ КОМ'ЮНІТЕЗ (GLOBAL COMMUNITIES) І НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО ВІДОБРАЖАЄ ТОЧКУ ЗОРУ USAID ЧИ УРЯДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ БУДЕМО РАДІ ПРОПОЗИЦІЯМ ТА РЕКОМЕНДАЦІЯМ, ЗВЕРТАЙТЕСЬ:

ТИРАЖ 1000
ПРИМІРНИКІВ

Шановні мешканці Прибужанівської громади! Відкритість та прозорість – два чи не найголовніші складники в роботі будь-якого органу влади, особливо коли це стосується бюджетного процесу.

Перед вами бюджет Прибужанівської ОТГ на 2019 рік, викладений простою мовою, спрощений, задля забезпечення розуміння того, як бюджет впливає на Ваше життя.

Впевнений, що інформація наведена у цьому буклеті, допоможе кожному із жителів нашої громади зрозуміти основи бюджетного процесу та стане в нагоді при внесенні пропозицій при його формуванні. Для нас важлива думка кожного із Вас!

Голова Прибужанівської ОТГ Олександр Тараненко

Прибужанівська сільська рада:
Сільський голова – **Тараненко Олександр Анатолійович** 0992628499
Заступник сільського голови з питань діяльності виконавчих органів ради – **Зайва Мірослава Володимирівна** 0666018783
Головний бухгалтер (начальник бухгалтерського відділу та фінансової звітності) – **Заграєнко Наталія Петрівна** 0994303031
Спеціаліст – економіст бухгалтерського відділу та фінансової звітності – **Тофанюк Любов Володимирівна** 0958580842
Спеціаліст – економіст бухгалтерського відділу та фінансової звітності – **Тищенко Олексій Володимирович** 0664596888
pribuzany@ukr.net pribuzhanivska-gromada.gov.ua

